

SOCIĀLĀ UZŅĒMĒJDARBĪBA: KĀ RADĪT POZITĪVAS PĀRMAIŅAS?

Sociālā
uzņēmējdarbība
Latvijā

*Uzņēmējdarbība vai labdarība?
Pelnīt naudu vai glābt pasauli?
Domāt par sevi vai palīdzēt citiem?*

Sociālā uzņēmējdarbība saka drošu "jā" abiem, parādot, ka ar lielu apņēmību un radošu pieeju iespējams ir daudz vairāk, nekā bijām domājuši.

Sociālā uzņēmējdarbība Latvijā vēl arvien ir jauns koncepts. Lai gan pirmie sociālie uzņēmumi radās jau pirms Otrā pasaules kara, tomēr uzņēmumi, kas sevi apzināti dēvēja par sociālajiem uzņēmumiem un bija gatavi strādāt pēc sociālās uzņēmējdarbības principiem, Latvijas publiskajā telpā parādījās tikai apmēram pirms 10 gadiem. Tomēr tieši pēdējo gadu laikā sociālā uzņēmējdarbība Latvijā ir attīstījusies tik strauji, kā nekad agrāk – ir pieņemts un veiksmīgi darbojas Sociālā uzņēmuma likums, publiskajā telpā arvien biežāk var dzirdēt par sociālo uzņēmumu sasniegumiem. Darbojas organizācijas, kuras palīdz sociālajiem uzņēmumiem darboties kvalitatīvāk un attīstīties straujāk, ir pieejami vairāki atbalsta instrumenti, arvien biežāk sociālo uzņēmumu veiksmes stāsti dzirdami arī plašsaziņas līdzekļos. Sociālā uzņēmējdarbība ir pieņēmusi sevi kā motivētu, interesantu un vajadzīgu spēlētāju Latvijas publiskajā telpā, un tai ir liels potenciāls risināt problēmas, kas ir aktuālas mums visiem.

Lai gan sociālajai uzņēmējdarbībai ne Eiropā, ne pasaulē nav vienas konkrētas definīcijas, tomēr atbilstoši vispārpieņemtai starptautiskai praksei sociālais uzņēmums ir uzņēmums, kura galvenais mērķis ir radīt pozitīvu sociālo ietekmi, nevis gūt peļņu uzņēmuma īpašniekiem.

Sociālās uzņēmējdarbības veidi, īpašnieku struktūra, biznesa modeļi, piedāvātās preces un pakalpojumi var būt ļoti dažādi. Sociālie uzņēmumi jau sen vairs nav tikai darba integrācijas uzņēmumi. Jā, lielai daļai sociālo uzņēmumu viens no mērķiem tik tiešām

**Viens no sociālās uzņēmējdarbības aizsācējiem,
Nobela prēmijas laureāts Muhammads Junus,
ir formulējis 7 sociālās uzņēmējdarbības principus:**

- 1** Uzņēmējdarbības mērķis ir cīnīties ar nabadzību vai risināt kādu citu problēmu, kas apdraud cilvēkus un sabiedrību, nevis gūt maksimālu peļņu tā īpašniekiem.
- 2** Uzņēmums ir finansiāli un ekonomiski ilgtspējīgs.
- 3** Investori saņem atpakaļ tikai ieguldītos līdzekļus, bez procentiem vai dividendēm.
- 4** Kad investīcijas ir atmaksātas, uzņēmuma peļņa paliek uzņēmumā tā attīstībai un izaugsmei.
- 5** Uzņēmumā tiek ievēroti dzimumu līdztiesības un vides aizsardzības principi.
- 6** Darbinieki saņem tirgus situācijai atbilstošu algu un labus darba apstākļus.
- 7** Dari to ar prieku!

ir darba tirgū integrēt dažādu sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu personas, piemēram, personas ar invaliditāti. Taču tikpat labi sociālo uzņēmumu mērķi un darbība var būt saistīti ar izglītību, vides aizsardzību, kopienu attīstību, sociālo pakalpojumu sniegšanu, zinātnes attīstību un daudzām citām jomām. Tie var būt, piemēram, labdarības veikali, vecāku

dibinātas skolas, radošās izglītības centri bērniem, interneta platformas un sociālo pakalpojumu centri senioriem. Sociālie uzņēmumi var būt gan lieli, gan mazi, gan starptautiski, gan lokāli, taču tos visus vieno vēlme un motivācija, izmantojot biznesa metodes, radīt augstu sociālo pievienoto vērtību un risināt kādu sabiedrībai nozīmīgu problēmu.

SOCIĀLĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS TIESISKAIS REGULĒJUMS LATVIJĀ

Galvenais likums, kas nosaka sociālās uzņēmējdarbības tiesisko ietvaru Latvijā, ir Sociālā uzņēmuma likums. Sociālā uzņēmuma likums stājās spēkā 2018. gada 1. aprīlī, un šī likuma mērķis ir veicināt sabiedrības dzīves kvalitātes uzlabošanu un sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju nodarbinātību, radot sociālajiem uzņēmumiem labvēlīgu saimnieciskās darbības vidi.

Ar likumu saistītie Ministru Kabineta (MK) noteikumi, kas detalizētāk regulē sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu un citus ar likumu saistītos jautājumus:

- MK 2018. gada 27. marta noteikumi Nr. 173 "Noteikumi par sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanas, reģistrēšanas un uzraudzības kārtību".
- MK 2018. gada 20. februāra noteikumi Nr.101 "Noteikumi par Sociālo uzņēmumu komisiju".
- MK 2018. gada 3. aprīļa noteikumi Nr. 197 "Noteikumi par komercdarbības atbalsta piešķiršanas nosacījumiem sociālajiem uzņēmumiem un atbalsta piešķiršanas kārtību".
- MK 2015. gada 11. augusta noteikumi Nr. 467 „Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.1.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū” 9.1.1.3. pasākuma “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” īstenošanas noteikumi”.

Visi normatīvie akti atrodami interneta vietnē – www.likumi.lv

SOCIĀLAIS UZŅĒMUMS

sabiedrība ar
ierobežotu
atbildību (SIA)

uzņēmums, kas
ir ieguvis sociālā
uzņēmuma statusu

uzņēmums, kas veic
labvēlīgu sociālo ietekmi radošu
saimniecisko darbību

Piemēram:

- *sociālo pakalpojumu sniegšana,*
- *iekļaujošas pilsoniskas sabiedrības veidošana,*
- *izglītības veicināšana,*
- *atbalsts zinātnei,*
- *vides aizsardzība un saglabāšana, dzīvnieku aizsardzība*
- *kultūras daudzveidības nodrošināšana*

Jāpiebilst, ka sociālā uzņēmuma statusu var iegūt gan esoši SIA, kas pielāgojuši savu darbību likuma nosacījumiem, gan jauni SIA, kas dibināti ar mērķi kļūt par sociālajiem uzņēmumiem. Dibinot jaunu uzņēmumu ar sākotnējo mērķi kļūt par sociālo uzņēmumu, to reģistrē kā

SIA, ievērojot Komerclikuma nosacījumus. Uzņēmuma statūtos noteiktajiem mērķiem ir jāatbilst Sociālā uzņēmuma likuma mērķim. Turklāt jāņem vērā Labklājības ministrijas (LM) noteiktie sociālā uzņēmuma statusa iegūšanas nosacījumi.

KĀDIEM JĀBŪT SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA SOCIĀLAJIEM MĒRĶIEM?

Statūtos definētajam sociālajam mērķim pamatā ir kādas sabiedrībai svarīgas problēmas vai izaicinājuma risināšana, sabiedrībai kopumā vērtīga labuma radīšana. Būtiski, ka sociālais mērķis ir izmērāms un ilustrē konkrētas pozitīvās pārmaiņas, ko uzņēmums vēlas radīt.

Likuma kontekstā sociālos mērķus iedala trīs grupās, piešķirot katrai grupai konkrētus darbības rādītājus:

- sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu (mērķa grupu) nodarbinātība – vismaz 50% no nodarbinātajiem jābūt MK noteikto mērķa grupu personām;
- noteiktu sabiedrības grupu dzīves kvalitātes uzlabošana, tai skaitā, ja tiek sniegti pakalpojumi mērķa grupu personām – ne mazāk kā 30% no kopā sniegtajiem pakalpojumiem ir sniegti mērķa grupai;
- citi sociālie mērķi, kas rada ilgstošu pozitīvu sociālo ietekmi.

Saistībā ar pirmajiem diviem mērķu veidiem, LM ir noteikusi konkrētas sociālās atstumtības riskam pakļautas iedzīvotāju grupas, uz kuriem attiecas šo mērķu izpilde (skat. tālāk tekstā).

Visiem sociālajiem uzņēmumiem jāizpilda vismaz 50% no pašu definētajiem sociālās ietekmes rādītājiem (uzdevumiem).

KRITĒRIJI SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA STATUSA IEGŪŠANAI

Lai kvalificētos sociālā uzņēmuma statusam, uzņēmumam ir jāizpilda pieci Sociālā uzņēmuma likumā noteiktie kritēriji:

①

SIA statūtos ir definēts uzņēmuma sociālais mērķis kā vienīgais un galvenais uzņēmuma darbības mērķis.

Svarīgi, ka sociālais mērķis ir formulēts skaidri, konkrēti un izmērāmi. “Glābt pasauli” vai “Uzlabot Latvijas ekonomisko situāciju” šajā gadījumā varētu būt pārāk vispārīgi mērķi – gada beigās būs grūti parādīt un pierādīt, kā Latvija un/vai pasaule tikusi glābta, vai kā kopējā ekonomiskā situācija ir uzlabota. Definējot mērķi, uzreiz ir jādomā, kā tiks noteikta sociālā ietekme un kā tiks sekots līdzi mērķa izpildei, tāpat jāpadomā, kā šie mērķi tiks atspoguļoti klientiem, sadarbības partneriem un plašākai sabiedrībai. Jāņem vērā arī iepriekš minētie sociālo mērķu veidi un to rādītāji, kā arī, protams, jārēķinās, ka uzņēmumam jebkurā brīdī jābūt spējīgam pārliecinoši parādīt, ka mērķa sasniegšana ir galvenā prioritāte.

②

SIA dalībnieku sapulce ir pieņēmusi lēmumu par sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu.

Šī kritērija būtība: ja SIA ir vairāk par vienu īpašnieku, tad vismaz 2/3 īpašnieku kopā ir jāvienojas par to, ka uzņēmums turpmāk darbosies kā

sociālais uzņēmums, atsakoties no peļņas sadales. Ja uzņēmuma īpašnieks ir viens, tad šim vienīgajam īpašniekam ir jāpieņem lēmums par sociālā uzņēmuma statusa iegūšanu.

3

SIA iegūto peļņu nesadala, bet iegulda statūtos noteikto mērķu sasniegšanā.

Šis nosacījums attiecas uz uzņēmuma peļņu – tiem līdzekļiem, kas gada beigās paliek pāri pēc visu rēķinu apmaksas un saistību izpildes. Šos līdzekļus īpašnieki savā starpā nedrīkst sadalīt! Visa peļņa ir jāiegulda saimnieciskās darbības nodrošināšanā, sociālo mērķu sasniegšanā vai jāieskaita rezerves kapitālā. Taču īpašnieki, ja paši strādā uzņēmumā, var sev maksāt algas tāpat kā jebkuram citam darbiniekam.

4

SIA nodarbina algotus darbiniekus.

Lai uzņēmums varētu darboties, tam ir nepieciešams vismaz viens darbinieks. Šeit nederēs ne autoratlīdzības, ne uzņēmuma, ne kādi citi līgumi – ir svarīgs tieši darba līgums. Šis viens darbinieks var strādāt arī nepilnu slodzi.

5

SIA izpildinstitūcijā vai pārraudzības institūcijā ir iesaistīts mērķa grupas pārstāvis vai SIA konsultatīvajā institūcijā, ja tāda izveidota, ir iesaistīts mērķa grupas pārstāvis vai mērķa grupu pārstāvošas biedrības vai nodibinājuma pārstāvis, vai konkrētās nozares eksperts.

Viena no sociālā uzņēmuma iezīmēm – lēmumi tiek pieņemti demokrātiskā veidā, iesaistot arī tās sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas pārstāvjus, kurai sociālais uzņēmums vēlas palīdzēt. Šis kritērijs nosaka veidus, kā uzņēmuma darbībā ir jāiesaista plašākas sabiedrības pārstāvji. Sociālais uzņēmums var izvēlēties vienu no veidiem, kā to darīt:

- ① valdē iesaistīt mērķa grupas pārstāvi;
- ② padomē iesaistīt mērķa grupas pārstāvi;
- ③ izveidot konsultatīvo institūciju, kurā darbojas mērķa grupas pārstāvis, mērķa grupu pārstāvošas biedrības vai nodibinājuma pārstāvis, vai konkrētās nozares eksperts.

! Par katra kritērija izpildi būs nepieciešams kāds dokumentārs apliecinājums – Statūti, SIA dalībnieku lēmums, apliecinājums, Konsultatīvās institūcijas nolikums un citi.

! Sociālajam uzņēmumam visā tā darbības laikā jānodrošina atbilstība minētajiem kritērijiem.

! Visi šie kritēriji uzņēmumā tiek ieviesti un izpildīti pēc būtības, ne tikai “uz papīra”!

KĀDI IR LIKUMĀ PAREDZĒTIE SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA IEGUVUMI UN ATBALSTA INSTRUMENTI?

Sociālā uzņēmuma likumā ir minēti vairāki atbalsta instrumenti:

- īpaši atvieglojumi (uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzes samazinājums) attiecībā uz atsevišķām ar saimniecisko darbību nesaistīto izdevumu grupām;
- pašvaldība ir tiesīga piešķirt sociālajam uzņēmumam nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus;
- publiska persona var nodot kustamo mantu bez atlīdzības sociālā uzņēmuma īpašumā;
- sociālais uzņēmums ir tiesīgs piesaistīt brīvprātīgā darba veicējus darbībām, kas nav saistītas ar uzņēmuma pārvaldi un grāmatvedību, kā arī uzņēmuma pamatfunkcijām.

Citi atbalsta instrumenti un mehānismi, ko var izmantot sociālais uzņēmums:

- akciju sabiedrības “Attīstības finanšu institūcija Altum” programmas “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai” finanšu atbalsts (grants);
- citi valsts un pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti, piemēram, LIAA biznesa inkubatoru atbalsts, valsts aizdevumu programmas, uzņēmējdarbības grantu konkursi utt.;
- privileģētā līguma iespējas publiskajos iepirkumos.

VAI IR KĀDI IEROBEŽOJUMI SOCIĀLAJIEM UZŅĒMUMIEM, KAS JĀŅEM VĒRĀ?

Likumā ir minēti vairāki darbības ierobežojumi, ar ko sociālajiem uzņēmumiem un to īpašniekiem ir jārēķinās. Sociālais uzņēmums nav tiesīgs:

- izdarīt dividenžu izmaksas vai izmaksas pamatkapitāla samazināšanas gadījumā, kā arī citas izmaksas Komerclikuma 182. panta izpratnē;
- veikt sistemātiskus darījumus ar vērtspāriem vai nekustamo īpašumu, izņemot telpu iznomāšanu vai izīrēšanu;
- darboties tādās jomās kā sprāgstvielu, ieroču un municijas ražošana un tirdzniecība, alkoholisko dzērienu ražošana (izņemot mazās alkoholisko dzērienu darītavas), tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība, azartspēles un derības, finanšu un apdrošināšanas darbības vai jomās, kas apdraud sabiedrības drošību un veselību;
- izsniegt aizdevumus, izņemot aizdevumus mērķa grupām, ja tas ir paredzēts sociālā uzņēmuma statūtos.

❗ **Sociālā uzņēmuma mantu un finanšu līdzekļus atļauts izmantot tikai statūtos norādītajiem mērķiem.**

❗ **Šo ierobežojumu pārkāpumu gadījumos sociālā uzņēmuma statuss var tikt atņemts.**

SOCIĀLĀS ATSTUMTĪBAS RISKA MĒRĶA GRUPAS

Viens no sociālā uzņēmuma mērķiem var būt palīdzība sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām – palīdzot šo grupu personām integrēties darba tirgū, sniedzot sociālos pakalpojumus vai kādā citā veidā.

Ja sociālā uzņēmuma mērķis ir sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu personu integrācija darba tirgū vai šo cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošana, sniedzot pakalpojumus, tad jāiesaista konkrētas sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas, kuras LM ir definējusi Ministru kabineta 2018. gada 27. marta noteikumos Nr. 173 “Noteikumi par sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupām un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanas, reģistrēšanas un uzraudzības kārtību”:

- ① personas ar invaliditāti;
- ② personas ar garīga rakstura traucējumiem;
- ③ personas, kurām noteikta atbilstība trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- ④ bezdarbnieki, kuriem ir apgādājāmie, bezdarbnieki, kas vecāki par 54 gadiem, un ilgstošie bezdarbnieki;
- ⑤ etniskā minoritāte romi;
- ⑥ ieslodzītie vai personas, kuras atbrīvotas no ieslodzījuma vietas;
- ⑦ personas ar alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu, azartspēļu vai datorspēļu atkarības problēmām;

- ⑧ personas, kuru dzīvesvieta ir deklarēta naktspatversmē;
- ⑨ cilvēktirdzniecības upuri;
- ⑩ personas, kurām Latvijas Republikā ir piešķirts bēgļa, alternatīvais vai bezvalstnieka statuss;
- ⑪ bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni vecumā no 15 gadiem, kā arī šai grupai atbilstošas pilngadīgas personas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai.

Ja sociālā uzņēmuma mērķis ir sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu personu integrācija darba tirgū vai šo cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošana, sniedzot pakalpojumus, tad uzņēmumam ir jāpārlicinās par konkrēto personu, kuras tajā strādā vai kurām tas sniedz pakalpojumus, piederību konkrētajai mērķa grupai. Piemēram, ja tie ir personas ar invaliditāti, tad ir jābūt invaliditātes apliecībai; ja tie ir cilvēki ar atkarības problēmām, tad ir jābūt kādam ārsta izrakstam vai citam apliecinājumam; ja tie ir ilgstošie bezdarbnieki, tad tiem ir jābūt reģistrētiem Nodarbinātības valsts aģentūrā.

SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA STATUSA IEGŪŠANA, UZRAUDZĪBA UN KONTROLE

KĀ IEGŪT SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA STATUSU?

SOCIĀLO UZŅĒMUMU KOMISIJAS DARBS

Labklājības ministrija ir atbildīga par Sociālā uzņēmuma likuma ieviešanu un sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanu. Lai izvērtētu SIA atbilstību sociālā uzņēmuma statusam, LM ir izveidojusi Sociālo uzņēmumu komisiju 10 cilvēku sastāvā. Komisijas sastāvā ir gan valsts institūciju, gan biedrību un nodibinājumu pārstāvji, kurus atklātā konkursā LM izraugās reizi 3 gados. Komisijas sēdes notiek katru mēnesi.

KO DARA SOCIĀLO UZŅĒMUMU KOMISIJAS LOCEKĻI?

- Rūpīgi izskata visus iesniegtos dokumentus;
- iegūst papildu informāciju, ja nepieciešams, veicot patstāvīgu izpēti vai pieprasot informāciju attiecīgās nozares ekspertiem;
- uzdod jautājumus uzņēmuma pārstāvim klātienē komisijas sēdes laikā;
- diskutē par sociālā uzņēmuma statusa pretendenta darbību un mērķiem;
- sniedz Labklājības ministrijai motivētu atzinumu par pretendenta atbilstību sociālā uzņēmuma statusam;
- izskata sociālo uzņēmumu ikgadējos darbības pārskatus;
- sniedz Labklājības ministrijai motivētu atzinumu par sociālā uzņēmuma darbības atbilstību likumā noteiktajiem kritērijiem.

! LM sociālā uzņēmuma statusu piešķir mēneša laikā no visu dokumentu saņemšanas.

UZRAUDZĪBA UN KONTROLE

Kļūstot par sociālo uzņēmumu, jāreķinās ar īpašu uzraudzības un kontroles kārtību, kas prasa sociālajam uzņēmumam katru gadu līdz 1. maijam iesniegt LM Sociālā uzņēmuma darbības pārskatu, norādot sociālo mērķu sasniegšanai izvirzīto rādītāju izpildi, uzņēmuma finanšu rādītājus, kā arī darbības uzdevumus nākamajam darbības gadam. Pēc darbības pārskatu izskatīšanas Sociālo uzņēmumu komisijā un atzinuma saņemšanas, LM pieņem lēmumu par sociālā uzņēmuma darbības atbilstību likumā noteiktajām prasībām. Īpaša uzmanība tiek pievērsta tieši sociālās ietekmes rādītājiem – vai un kā uzņēmums ir izpildījis gan Sociālā uzņēmuma likuma prasības, gan MK noteikumos Nr. 173 noteiktos rādītājus, gan savus iepriekšējā gadā izvirzītos uzdevumus.

Sociālā uzņēmuma statusu atceļ šādos gadījumos:

- ① ir saņemts paša sociālā uzņēmuma iesniegums par statusa atcelšanu;
- ② ir izbeigta sociālā uzņēmuma statusu ieguvušās SIA darbība, vai SIA pieņēmusi lēmumu par reorganizāciju.

Sociālā uzņēmuma statusu atņem, ja konstatēta neatbilstība Sociālā uzņēmuma likuma 5. panta pirmajā daļā minētajiem kritērijiem, Ministru kabineta noteikumos Nr. 173 noteikto darbības rādītāju neizpilde vai konstatēti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi sociālā uzņēmuma darbībā.

LM pieņemto lēmumu par sociālā uzņēmuma statusa piešķiršanu vai

atņemšanu piešķirt sociālā uzņēmuma statusu, lēmumu par sociālā uzņēmuma statusa atcelšanu vai atņemšanu, vai lēmumu par sociālā uzņēmuma darbības atbilstību likumā noteiktajām prasībām mēneša laikā var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu LM valsts sekretāram. LM valsts sekretāra lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.

SOCIĀLĀ IETEKME – KĀ TO MĒRĪT?

Sociālā ietekme ir sociālo uzņēmumu radītās pozitīvās pārmaiņas, ko var izteikt konkrētos, izmērāmos rādītājos. Sociālās ietekmes mērīšana ir sociālā uzņēmuma darbības neatņemama sastāvdaļa, ko izmanto sociālā uzņēmuma darbības novērtēšanai, reprezentēšanai, uzlabošanai, kā arī klientu piesaistei.

Sociālā ietekme ir svarīga arī sociālā uzņēmuma statusa kontekstā – tieši sociālā ietekme, tās apjoms un veids, kā šī ietekme tiek sasniegta, ir tas, kas nošķir “parastu” uzņēmumu no sociālā uzņēmuma. Sociālais uzņēmums aņemas sasniegt konkrētus sociālās ietekmes rādītājus un uzdevumus, un ik gadu tam būs jāatskaitās par to, kā šie rādītāji un uzdevumi ir sasniegti.

Sociālās ietekmes uzskaitē, mērīšanā un vēlāk arī komunikācijā ir vairāki svarīgi principi:

- **Sociālā ietekme ir cieši saistīta ar sociālā uzņēmuma definēto mērķi.** Šiem elementiem ir jābūt loģiski un saturiski saistītiem. Nebūs korekti kā mērķi definēt viena veida pozitīvo ietekmi, bet, atskaitoties par sociālo ietekmi, uzrādīt pavisam ko

ciņu – piemēram, mērķi definēt, ka vēlaties uzlabot skolēnu zināšanas, bet Sociālā uzņēmuma darbības pārskatā atspoguļot iesaistīto vecāku un skolotāju skaitu.

- **Sociālā ietekme ir nevis uzņēmuma īstenotās aktivitātes, bet to radītais rezultāts.** Lai gan sociālā uzņēmuma īstenotās aktivitātes – produkti, pakalpojumi, notikumi, pasākumi – ir būtiskas mērķa sasniegšanai, tomēr aktivitāšu īstenošana pati par sevi vēl nenozīmē mērķa sasniegšanu. Piemēram, ja jūsu mērķis ir uzlabot senioru dzīves kvalitāti, tad senioriem sniegtais sociālo pakalpojumu skaits vai ilgums vēl neparāda, vai esat mērķi sasnieguši – sociālajā pakalpojumā var piedalīties gan viens cilvēks, gan 20 cilvēki; sociālā pakalpojuma rezultātā viena cilvēka dzīve var uzlaboties, taču cita – pat pasliktināties. Tādēļ būtiski ir uzraudzīt un mērīt nevis aktivitātes, bet to ietekmi – kas ir mainījies jūsu īstenoto aktivitāšu rezultātā? Kādā veidā jūs varat parādīt un pierādīt savus sasniegtos pozitīvās sociālās ietekmes rezultātus?
- **Sociālā ietekme ir jāspēj atspoguļot ar faktiem, datiem un citiem uzticamiem pierādījumiem.** Lai jūs un citas iesaistītās puses (tai skaitā LM) būtu pilnīgi pārliecinātas, ka tiešām ir sasniegta iecerētā sociālā ietekme, tai ir jābūt pamatotai ar uzticamu, pārbaudāmu informāciju. Šeit nederēs “bet mēs taču zinām, ka tā ir!” vai “visi redz, ka situācija uzlabojas” – pamatojumam ir jābūt objektīvi pārbaudāmam.

- **Sociālās ietekmes mērīšana un izvērtēšana ir regulāra, sistemātiska uzņēmuma prakse.** Lai būtu iespējams kaut ko izvērtēt, ir jābūt uzticamai, pārbaudāmai informācijai, faktiem un datiem. Piemēram, lai iegūtu korektus un pārskatāmus grāmatvedības un finanšu datus, nepieciešami dati par izdevumiem un ieņēmumiem visa gada laikā, nepieciešams saglabāt čekus un sekot līdzi darījumiem bankas kontā. Līdzīgi ar sociālo ietekmi – lai datus par to iegūtu un apkopotu, nepietiek ar vienu dienu gadā. Tas ir jā dara regulāri visa gada laikā. Uzņēmums, kurš nopietni izturas pret saviem sociālajiem mērķiem un uzņēmējdarbību, jau laikus izplānos, kas un kādā veidā tiks darīts, lai sekotu līdzī savas sociālās ietekmes rādītājiem.

Šie ir tikai daži sociālās ietekmes uzskaites un mērīšanas aktivitāšu un pierādījumu piemēri – katrs uzņēmums ir unikāls, un katram jāatrod savs veids, kā mērīt un atspoguļot savus sasniegumus:

- klientu un mērķa grupu aptaujas;
- novērtējuma un atgriezeniskās saites anketas;
- fokusgrupu intervijas;
- padziļinātas intervijas;
- pieredzes stāsti, atsauksmes;
- nozares līderu, organizāciju, ekspertu vērtējums par jūsu uzņēmuma darbu;
- statistika, dažāda veida objektīvi mērījumi (piemēram, gaisa kvalitātes mērījumi);
- ekspertu (piem., ārsta) atzinumi, objektīvi fakti un dati par uzlabojumiem klientu dzīvē.

SOCIĀLĀ UZŅĒMUMA BIZNESA MODEĻA “AUDEKLS”

Biznesa modeļa “audekls” (*business model canvas*) ir shematiski un pārskatāmi attēlots jūsu uzņēmuma un tā aktivitāšu galveno elementu kopums. To radījis šveiciešu biznesa teorētiķis un uzņēmējs Alekss Ostervalders, un tas, atšķirībā no biznesa plāna, ir daudz īsāks un konkrētāks, ļauj ātri un viegli vizualizēt uzņēmējdarbības galvenos elementus, procesus un sakarības, kā arī identificēt trūkstošos posmus un nepieciešamos uzlabojumus.

Biznesa modeļa “audekla” shēma ir labs rīks, lai:

- rastu lielāku skaidrību par jūsu ideju un tās piemērotību sociālajai uzņēmējdarbībai;
- saprastu svarīgākās jūsu biznesa idejas sastāvdaļas un to savstarpējo mijiedarbību;
- identificētu jūsu biznesa idejas trūkumus un nepilnības, saskatītu tās biznesa idejas šķautnes un elementus, kam nepieciešama īpaša vērība un fokuss.

Aizpildiet katru lauku, izmantojot īsus un konkrētus “atslēgas vārdus”, kas raksturo biznesa idejas būtiskākās iezīmes. Lauku aizpildīšanas secībai nav nozīmes – sākot rakstīt, jūs ātri vien pamanīsiet, ka lauki ir cieši saistīti viens ar otru. Aizpildot vienu, uzreiz nāksies domāt arī par nākamo! Piefiksējiet, kā lauki mijiedarbojas viens ar otru, kā arī tos biznesa elementus, kam nepieciešama īpaša uzmanība vai fokuss.

Resursi	Aktivitātes	Darbības formāts	Klientu segmenti	Vērtību piedāvājums
<i>Cilvēki, materiāli, infrastruktūra</i>		<i>Pakalpojums, produkts, darbnīca?</i>	<i>Šaņēmējs</i>	<i>Sociālais aspekts</i>
Partneri + ieinteresētās puses		Kanāli		<i>Sociālās ietekmes mērīšana</i>
			<i>Maksātājs</i>	<i>Klienta ieguvumi</i>
Izmaksu struktūra		Peļņa	Ienākumi	
		<i>Kur tā tiks investēta?</i>		

➔ Darbības formāts/produkts – prece vai pakalpojums

- Ko jūs ražosiet vai piedāvāsi: preci vai pakalpojumu? Jo detalizētāk to raksturosi, jo labāk.
- Produktu daudzveidība? Vai produkti būs savstarpēji papildinoši? Vai tie būs domāti vienai vai dažādām mērķauditorijām?
- Ar ko jūsu piedāvājums atšķirsies no konkurentu piedāvājuma?

➔ Aktivitātes

- Kādas aktivitātes vai aktivitāšu bloki jāveic, lai bizness veiksmīgi darbotos?
- Vai veicamie darbi un aktivitātes seko viena otrai? Kādā veidā? Vai tās jādara vienreiz vai atkārtoti? Vai ir aktivitātes, kas jādara vienlaicīgi?

➔ Klienti un labuma guvēji

- Kas būs jūsu klienti un/vai labuma guvēji?
- Fiziskas vai juridiskas personas? Individīdi vai ģimenes locekļi? Citi uzņēmumi? Valsts un pašvaldību iestādes?
- Jūsu klienta raksturojums: kādas ir viņa vēlmes un vajadzības, dzīvesstils,

finanšu iespējas? Kur jūsu klienti un labuma guvēji atrodas? Kur viņus meklēt? Kādēļ viņš gribētu izvēlēties tieši jūsu preci vai pakalpojumu?

➔ Vērtības piedāvājums

- **Sociālais aspekts:** Kāda ir jūsu uzņēmuma darbības un jūsu produkta sociālā pievienotā vērtība? Kāda ir jūsu radītā pozitīvā sociālā ietekme, kāds labums sabiedrībai?
- **Sociālās ietekmes mērīšana:** Kā jūs mērāt un izvērtējat savu sociālo ietekmi? Kā par to pastāstāt tālāk saviem klientiem un sadarbības partneriem?
- **Klienta ieguvumi:** Kas un kāda ir vērtība, ko piedāvājat klientam? Kā jūs atrisināt viņa problēmu, padarāt viņa dzīvi labāku? Uz kādu klienta vajadzību atbildat? Kāpēc lai viņš pirktu tieši jūsu uzņēmuma produktu?

➔ Pārdošanas un komunikācijas kanāli

- Kā jūs sasniegsiet savus klientus un/vai labuma guvējus?
- Pārdošanas kanāli – kur un kā jūs pārdosiet savu produktu?
- Komunikācijas kanāli – kur un kā jūs pastāstīsiet par savu produktu, kā potenciālie klienti par to uzzinās?
- Piegādes kanāli – kur klienti un/vai labuma guvēji varēs saņemt vai izmantot jūsu produktu?

Labuma guvējs lieto jūsu preci vai pakalpojumu, gūst gala labumu no jūsu aktivitātēm, savukārt klients maksā par jūsu preci vai pakalpojumu, lai gan pats varbūt to nemaz neizmanto.

→ Iesaistītās puses un sadarbības partneri

- Kādas organizācijas un institūcijas ir tieši un netieši saistītas ar jūsu izvēlēto darbības jomu, sociālo problēmu, mērķauditoriju?
- Vai un kādas iespējas ir sadarboties ar valsts un pašvaldības iestādēm?
- Vai un kādi sadarbības partneri nepieciešami, lai jūsu uzņēmums veiksmīgi darbotos?
- Citas iesaistītās puses, kuru līdzdalība, viedoklis, ietekme ir izšķiroši svarīga jūsu biznesa veiksmīgai attīstībai?

→ Resursi

- Kas ir nepieciešams, lai jūsu bizness veiksmīgi darbotos?
- Kādi cilvēkresursi nepieciešami? Kādas prasmes, zināšanas?
- Kādi materiālie resursi nepieciešami: iekārtas, ēkas, zeme, materiāli utt.?
- Kādi nemateriālie, intelektuālie resursi nepieciešami: zīmols, sertifikācija, patenti, partnerības utt.?
- Cik lieli finanšu resursi nepieciešami biznesa uzsākšanai? Kur un kā tos iegūsi?

→ Ienākumi

- Kādi ir ienākumu veidi?
- Kurš un par ko jums maksās?
- Kāda būs jūsu produkta cena un kā tā veidosies?

→ Izdevumi

- Kādas ir būtiskākās izdevumu pozīcijas? Neaizmirstiet par atalgojumu un nodokļiem – arī sev kā uzņēmuma vadītājam!
- Kādas būs fiksētās un mainīgās izmaksas? Kāda būs izdevumu saistība ar saražoto preču vai pakalpojumu apjomu?

→ Peļņa

- Ja uzņēmumam būs peļņa – kā to izmantosiet?

Peļņa ir tie līdzekļi, kas paliek pāri, kad visi rēķini samaksāti un saistības nokārtotas.

ATBALSTS UN INVESTĪCIJAS SOCIĀLAJĒM UZŅĒMUMIEM

LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS ESF PROJEKTS „ATBALSTS SOCIĀLAJAI UZŅĒMĒJDARBĪBAI” SADARBĪBĀ AR AKCIJU SABIEDRĪBU “ATTĪSTĪBAS FINANŠU INSTITŪCIJA ALTUM”

Sociālajiem uzņēmumiem Latvijā ir unikāla iespēja izmantot valsts atbalsta programmu, kuru ar Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem īsteno Labklājības ministrija un akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija Altum” (ALTUM). Atbalsta sniegšanai kopumā paredzēti aptuveni 12 miljoni eiro, kas tiks izsniegti līdz 2022. gadam.

Sociālās uzņēmējdarbības finanšu atbalsta saņemšana

- 1 Rūpīgi iepazīstieties ar finanšu atbalsta saņemšanas nosacījumiem.
- 2 Konsultējieties ar ALTUM darbiniekiem.
- 3 Sagatavojiet un iesniedziet granta pieteikumu un visus nepieciešamos dokumentus.
- 4 ALTUM izskata iesniegtos dokumentus un nepieciešamības gadījumā pieprasa papildinformāciju. ALTUM pieņem lēmumu par granta piešķiršanu.
- 5 Sociālais uzņēmums un ALTUM paraksta granta līgumu.
- 6 Uzsāciet biznesa projekta īstenošanu! Lai saskaņā ar granta līgumu saņemtu finansējumu, jāiesniedz ALTUM finansējuma pieprasījums, pēc kura izskatīšanas ALTUM izmaksā līdzekļus.
- 7 Biznesa projekta īstenošanas beigās sagatavojiet un iesniedziet ALTUM noslēguma pārskatu!
- 8 Pēcuzraudzības periods – 5 gadi, ja no granta ir finansēti investīciju izdevumi, vai 2 gadi – pārējos gadījumos. Pēcuzraudzības periodā uzņēmumam ir jā saglabā sociālā uzņēmuma statuss!

Būtiskākie nosacījumi atbalsta saņemšanai:

- Sociālie uzņēmumi sava biznesa sākšanai vai paplašināšanai var pieteikties ALTUM finanšu atbalstam granta veidā no 5 000 līdz 200 000 EUR. Maksimālo katram uzņēmumam pieejamo granta apmēru aprēķina, ņemot vērā gan uzņēmuma darbības ilgumu, gan pēdējo trīs gadu finanšu rādītājus.
- Granti pieejami uzņēmumiem, kas saņēmuši sociālā uzņēmuma statusu.
- Biznesa idejai jābūt dzīvotspējīgai, ar būtisku sociālo ietekmi ilgtermiņā.
- Biznesa projektu dzīvotspēju izvērtē ALTUM, savukārt sociālo ietekmi – LM.
- Grantu var izmantot darbinieku atalgojumam, kā arī ilgtermiņa materiālajiem un nemateriālajiem ieguldījumiem, apgrozāmajiem līdzekļiem, apmācību un konsultāciju izdevumiem. Grantu nevar izmantot nekustamā īpašuma iegādei, uzlabošanai vai remontam, infrastruktūras uzlabojumiem, teritorijas labiekārtošanai, kā arī ar konkrēto biznesa projektu nesaistītām izmaksām.
- Biznesa projekta īstenošanas laiks – līdz 2 gadiem.
- Atbalsta saņēmējam jāpiesaista 10% līdzfinansējums no biznesa projekta attiecināmajām izmaksām – savi resursi vai ārējais finansējums, kas nav valsts vai pašvaldības atbalsts.

Par ko jāpadomā pirms granta pieteikuma iesniegšanas?

- Kāda ir sociālā problēma?
- Kā tiks risināta sociālā problēma, vai ir atbilstoši izvēlētas aktivitātes?
- Kā tiks izmērīta sociālā ietekme?
- Vai biznesa ideja ir dzīvotspējīga ilgtermiņā?

Vairāk par atbalsta programmu atradīsiet ALTUM mājaslapā:

 ej.uz/soc-uznemejdarbiba

BIZNESA INKUBATORI UN AKSELERATORI

LIAA biznesa inkubatori. Latvijas lielākajās pilsētās darbojas 15 LIAA biznesa inkubatori, kuru mērķis ir atbalstīt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu uzņēmumu izveidi un attīstību. Arī sociālie uzņēmumi vai to ideju autori var pieteikties dalībai LIAA inkubatoru pirmsinkubācijas vai inkubācijas programmās.

Pirmsinkubācijas programma ir piemērota gan fiziskām, gan juridiskām personām, kuras vēlas izvērtēt savas biznesa idejas dzīvotspēju. Sešu mēnešu garumā tā nodrošina dalībniekiem visu nepieciešamo biznesa idejas attīstīšanai – aprīkotas darba telpas, mentoru un citu uzņēmēju atbalstu, seminārus un mācības par dažādām uzņēmējus saistošām tēmām, kas palīdz risināt viņu biznesa izaicinājumus, kā arī vērtīgus kontaktus un dalību lielākajā jauno uzņēmēju kopienā Latvijā.

Inkubācijas programmā papildus pirmsinkubācijā pieejamajam atbalstam dalībnieks saņem 50% līdzfinansējumu biznesa attīstībai nepieciešamo pakalpojumu iegādei, piemēram, grāmatveidībai, telpu nomai, dizainam, mārketingam, tehnoloģiskajām konsultācijām un prototipu izstrādei, sertificēšanai, laboratoriju izmaksām u.c. Tāpat iespējams pretendēt 50% līdzfinansējumam līdz 5 000 EUR aprīkojuma un izejmateriālu iegādes izmaksu segšanai. Inkubācijas programmā aicināti pieteikties uzņēmumi, kas nav reģistrēti ilgāk par trim gadiem.

 liaa.gov.lv

Starptautiskā sociālās uzņēmējdarbības akceleratora „NewDoor” mērķis ir apmācīt, virzīt un iedvesmot sociālā biznesa inovatorus, kā arī veicināt sociālās uzņēmējdarbības vides attīstību kopumā. Gan esošiem, gan jauniem sociālajiem uzņēmējiem „NewDoor” pieredzējušo profesionāļu komanda kopā ar vietējo un ārzemju lektoru un mentoru atbalstu piedāvā attīstīt savas sociālās iniciatīvas ilgtspējīgā biznesā. Akceleratora dalībnieki piedalās intervijās un publiskos pasākumos, iegūstot atpazīstamību gan apmācību laikā, gan pēc tam, prezentējot savas idejas potenciāliem investoriem, partneriem, žurnālistiem un plašākai sabiedrībai. Akceleratora programmu īsteno vienu reizi gadā.

 newdoor.lv

Starptautiskais sociālās uzņēmējdarbības inkubators „Reach for Change” ir nevalstiska organizācija, kas atbalsta

sociālos uzņēmumus, kuri ir agrīnā attīstības stadijā un kuru piedāvātie risinājumi palīdz uzlabot bērnu un jauniešu dzīvi. Inkubatora mērķis ir palīdzēt uzņēmējiem sasniegt finansiālo ilgtspēju un mērogot ietekmi. Sociālajiem uzņēmējiem tiek piedāvātas apmācības un konsultācijas par uzņēmuma attīstību, sociālās ietekmes mērīšanu, mārketingu un komandas paplašināšanu, kā arī partneru organizāciju finansiālais atbalsts. Inkubatora programma sniedz iespēju pievienoties starptautiskam sociālo uzņēmēju tīklam. Šo programmu īsteno vienu reizi gadā.

 reachforchange.org

NODARBINĀTĪBAS VALSTS AGENTŪRAS ATBALSTA PASĀKUMI

Nodarbinātības valsts aģentūra sniedz finansiālu atbalstu personu ar invaliditāti, ilgstošo bezdarbnieku, personu vecumā no 55 gadiem nodarbināšanai, kā arī personu, kuras ieguvušas bēgļa vai alternatīvo statusu, nodarbināšanai. Nodarbinātības valsts aģentūras dotācijas līdzfinansē šo personu darba algu izmaksu daļu noteiktā laika periodā, noteiktos gadījumos sedz darba vadītāju atlīdzības izmaksas, darba vietas pielāgošanas izmaksas, kā arī citas izmaksas, kas saistītas ar konkrēto personu grupu nodarbināšanu.

Vairāk par atbalsta programmu atradīsiet NVA mājaslapā:

 ej.uz/uj7

LATVIJAS SOCIĀLĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ASOCIĀCIJA

Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācija ir lielākā sociālo uzņēmēju biedrība Latvijā, kurā apvienojušies vairāk nekā 120 biedri ar mērķi veicināt un stiprināt sociālo uzņēmējdarbību Latvijā. Asociācijas īstenoto aktivitāšu lokā ietilpst sociālās uzņēmējdarbības vides un ekosistēmas veidošana Latvijā, sociālo uzņēmumu problēmu un aktuālo jautājumu risināšana, sociālo uzņēmumu interešu pārstāvēšana, semināru, apmācību un citu informatīvu un izglītojošu pasākumu rīkošana, konsultāciju sniegšana un informatīvo materiālu veidošana par sociālo uzņēmējdarbību. Asociācija ik gadu rīko Sociālās uzņēmējdarbības Forumu, kas kļuvis par vienu no nozīmīgākajiem sociālās uzņēmējdarbības nozares pasākumiem Latvijā.

Gan pavisam jauni, gan pieredzējuši sociālie uzņēmumi var gūt atbalstu, zināšanas, prasmes, pieredzi un kontaktus, tīklojoties ar Asociācijas biedriem, apmeklējot dažādus pasākumus, piesakoties konsultācijām, kā arī izmantojot Asociācijas veidoto un uzturēto interneta platformu:

 socialauznamejdarbiba.lv

PAŠVALDĪBAS – SADARBĪBA UN ATBALSTS

Pašvaldības sociālās uzņēmējdarbības kontekstā var būt gan līdzīpašnieki, gan klienti, gan sadarbības partneri un atbalstītāji. Pašvaldība var būt sociālā uzņēmuma līdzīpašnieks tikai tad, ja tai vienai vai kopā ar citu publisko personu nav balsu vairākuma un ja šī sociālā uzņēmuma mērķis ir sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātība. Turklāt šis nosacījums darbojas tikai līdz 2021. gada 1. aprīlim, pēc tam pašvaldības vairs nevarēs izveidot sociālos uzņēmumus kā līdzīpašnieki.

Pašvaldībām šobrīd nav pienākums atbalstīt sociālos uzņēmumus, taču, tā kā sociālie uzņēmumi risina tās pašas problēmas, kas ir arī pašvaldību redzeslokā, pašvaldības varētu būt ieinteresētas veidot dažāda veida sadarbības. Vai un kādas – tas paliek katras pašvaldības ziņā.

- **Pašvaldība kā sociālo uzņēmumu klients.** Pašvaldība var pirkt sociālā uzņēmuma ražotās preces vai sniegtos pakalpojumus (piem., sociālos pakalpojumus savas teritorijas iedzīvotājiem), tādējādi ne vien iegūstot nepieciešamo produktu, bet arī pašvaldības budžeta tēriņiem piešķirot papildu pievienoto vērtību. Pašvaldības noteiktos gadījumos var izsludināt iepirkumus, kuros aicina piedalīties tikai sociālos uzņēmumus.
- **Pašvaldība kā sociālo uzņēmumu sadarbības partneris un atbalstītājs.** Pašvaldības drīkst dažādos veidos atbalstīt sociālos uzņēmumus:

- piešķirot pašvaldības nodokļu (piemēram, nekustamā īpašuma nodokļa) atlaides;
- nododot bez atlīdzības īpašumā mantu (tikai kustamo īpašumu, piemēram, mēbeles);
- nododot bez atlīdzības lietošanā mantu (dažāda veida īpašumu, arī nekustamo īpašumu);
- deleģējot sociālajam uzņēmumam konkrētu pašvaldības uzdevumu un piešķirot tam attiecīgu finansējumu;
- radot arī citus atbalsta instrumentus (piem., īpašas grantu programmas).

BIZNESA IDEJU KONKURSI

Ik gadu Latvijā tiek rīkoti dažāda mēroga biznesa ideju konkursi, kas vērsti uz uzņēmējdarbības ideju attīstību. Parasti šajos konkursos ir vairākas kārtas, un labākie saņem naudas balvu savas idejas tālākai attīstīšanai. Biznesa ideju konkursi tiek rīkoti gan pašvaldību, gan nacionālā mērogā, un tiem ir pietiekami ilgs pieteikšanās termiņš, lai ikviens varētu sagatavot kvalitatīvu idejas pieteikumu.

Ideju kauss. Ikgadējs nacionāla mēroga biznesa ideju konkurss, kas dod iespēju mācīties pieredzējušu uzņēmēju vadībā, iegūt vērtīgus kontaktus un finansējumu tālākai biznesa attīstībai.

 idejukauss.lv

Atspēriens. Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta divreiz gadā rīkots biznesa ideju konkurss ar mērķi veicināt mazo un vidējo uzņēmumu attīstību Rīgā, kā arī jaunu uzņēmumu un produktu popularitāti.

 atsperiens.lv

(Ie)dvjesma. Ikgadējs biznesa ideju konkurss, ko kopīgi īsteno SEB banka un piecas Rīgas reģiona pašvaldības.

 seb.lv/iedvesma

LATVIJAS BIZNESA ENĢEĻU TĪKLS – LATBAN

LatBAN ir biedrība, kas apvieno “biznesa enģeļus” Latvijā – investorus, kuri guvuši pieredzi uzņēmējdarbībā un investē savus privātos līdzekļus biznesa projektos. “Biznesa enģeļi” ir nozīmīgs atbalsts jaunajiem uzņēmumiem ar strauju izaugsmes potenciālu to agrīnā attīstības stadijā. “Biznesa enģeļu” pieredze uzņēmējdarbībā un kontaktu loks dod iespēju atrast projektam īsāko ceļu uz peļņu.

LatBAN mērķis ir paplašināt un attīstīt investoru tīklu Latvijā un atbalstīt jaunus un perspektīvus projektus. Tieši tāpēc tiek organizētas Investīciju sesijas, kurās satiekas investori un jaunie uzņēmēji. Jaunie uzņēmēji prezentē savas idejas, savukārt investori sniedz atgriezenisko saiti un ieteikumus, kā arī veiksmīgas tālākās sadarbības gadījumos investē savus līdzekļus biznesa attīstībā.

 latban.lv

UZZINI VAIRĀK!

Latvijas Republikas
Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV – 1331
lm.gov.lv
lm@lm.gov.lv

*Konsultācijas un vispārīgu informāciju
par Eiropas Sociālā fonda projekta
"Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai"
nosacījumiem dalībai projektā var saņemt
pa tālruni 64331822.*

*Tālruņa līnija ir atvērta otrdienās un
ceturtdienās no plkst. 9.00-12.00.*

[labklajibasministrija](#)

[Lab_min](#)

[labklajibas_ministrija](#)

[LabklajibasMinistrija](#)

[flickr.com/photos/lm_foto/sets](https://www.flickr.com/photos/lm_foto/sets)

Labklājības ministrijas mājaslapas sadaļa par sociālo uzņēmējdarbību – nosacījumi, reģistrs, dokumenti u.c.
ej.uz/69so

ALTUM mājaslapas sadaļa par sociālās uzņēmējdarbības atbalsta programmu
ej.uz/soc-uznemejdarbiba

Uzņēmumu reģistrs – kā reģistrēt uzņēmumu?
ur.gov.lv/lv/registre/uznemumu-vai-komersantu/sia/dibinasana/registracija-uznemumu-registra/

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras uzņēmējdarbības atbalsta iespējas
liaa.gov.lv/lv

ROKASGRĀMATAS

Rokasgrāmata “Sāc savu sociālo uzņēmumu!”
sua.lv/rokasgramata-sac-savu-socialo-uznemumu/

Sociālās uzņēmējdarbības rokasgrāmata “Izmaini pasauli”
sua.lv/socialas-uznemejdarbibas-rokasgramata-izmaini-pasauli/

“Enterprise Lithuania” rokasgrāmata par sociālo uzņēmējdarbību
sua.lv/socialas-uznemejdarbibas-rokasgramata/

PIEREDZES STĀSTI

Sociālo uzņēmumu pieredzes stāstu katalogs “Sociālā uzņēmējdarbība Latvijā 2019”
sua.lv/katalogs-2019/

Sociālo uzņēmumu pieredzes stāstu video
sua.lv/pieredzes-stasti/

VIDEO

Videolekcijas par dažādām ar sociālo uzņēmējdarbību saistītām tēmām
sua.lv/vebinari/

E-apmācību modulis “Rokasgrāmata sociālās uzņēmējdarbības iesācējiem”
sua.lv/pieejams-e-apmacibu-modulis-rokasgramata-socialajiem-uznemejiem-2/

PAPILDU INFORMĀCIJA PAR SOCIĀLO UZŅĒMĒJDARBĪBU

Eiropas Komisijas pētījumi par sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmām Latvijā un Eiropā
ej.uz/k3oc

Metodisks materiāls par sociālās ietekmes mērīšanu
sua.lv/socialas-ietekmes-merisana-dazadas-pieejas/

Tiešsaistes platforma par ilgtspējas un sociālās ietekmes jautājumiem
impactgarden.org

PIEZĪMĒM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.

PIEZĪMĒM

A series of 25 horizontal dotted lines for writing notes.

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

PIEZĪMĒM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

PIEZĪMĒM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

PIEZĪMĒM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.

PIEZĪMĒM

A series of 25 horizontal dotted lines for taking notes.

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

PIEZĪMĒM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Eiropas Sociālā fonda projekts "Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai" Nr. 9.1.1.3/15/1/001